

og som jeg derfor slet ikke vil opholde mig aed. Der er andre Punkter i dette Forslag, som jeg anser for at være virkelige Forbedringer og jeg regner dertil den hele Bestemmelse om Alderstillæg. Jeg tror, at dette vil være en saad Forbedring for den Tilstand, som vil komme frem, og jeg tror, at denne Forbedring med fuld Føie og med fuld Berettigelse kan kjøbes ved nogen Nedsættelse i det høieste Beløb, hvorfra de Uddrag skulle ske, som ville udgjøre en væsentlig Bestanddel af Fonden, uagtet jeg i denne Henseende ikke har været uden Betænkelighed. Det Uddrag, som her sker, er imidlertid, hvad Størrelsen af selve Lønningen angaar, ikke saa betydeligt, skjøndt det er en Formindskelse af Størrelsen baade i Sylland og paa Verne paa Grund af den Bestemmelse, der ved Eiden deraf tages om Præstegaardsjorden. Men der er en anden og væsentligere Indskrænkning, nemlig den forholdsvis meget store Begrænsning af det Antal af Kald, der skulde kunne naa op til den høieste Løn. Naar man indskrænker dette fra henved 400 til 250, er det i Virkeligheden en meget væsentlig Føringelse af den Gilling, hvortil man i økonomisk Henseende ad den geistlige Dei kan naa her i Landet. Imidlertid, jeg anser dette som sagt for en Forbedring. Ogsaa Forandringerne af §§ 5 og 6 i det oprindelige Lovforslag vil jeg erkjende for at være en Forbedring, en Forbedring, som jeg dog maa sige væsentlig er af formel Natur, men som netop er af en saadan formel Natur, at jeg selv maa skjønne paa og lægge Vægt paa, at denne Forandring sker; thi derved, det indrømmer jeg, kommer den Tanke, som i Virkeligheden har ligget til Grund for Ministeriets Forslag, til at fremtræde langt anderledes klar, end den gjorde i Ministeriets Forslag, og det er vistnok nu kun, hvis man i en ganske overordentlig Grad vilde hænge sig fast i en bestemt Opfattelse af et enkelt Udtryk, at man skulde kunne faa en anden Mening ud deraf end den, der i Virkeligheden har ligget dert. Men derimod er der jo et Par andre og det ogsaa væsentlige Bestemmelser, med Hensyn til hvilke jeg i Virkeligheden har næret meget store Betænkeligheder. Dette gjælder

med Hensyn til den følgende Paragraf om Indskrænkning af Præstegaardsjorden til 2 Edr. Hartkorn eller, som det ogsaa udtrykkes, til hvad der udfordres til at holde 2 Heste og 4 à 6 Køer. Jeg udtalte imidlertid sidst, at jeg ikke derom turde tillegne mig nogen personlig Dom — skjøndt jeg vel ogsaa her har søgt gennem de Erfaringer, jeg har haft Leilighed til at gjøre, at komme til en saadan — men at det var mig bekendt, at der derom var kommet forskellige Meninger frem, og at det under denne Tvivl i saa Henseende i ethvert Fald for mig vilde være af meget væsentlig Betydning, naar der her paa Rigsdagen og navnlig her i Thinget viste sig at være en afgjørende Flershed, som var for at gaa ind paa en saadan Indskrænkning af Præstegaardsjorden. Da dette nu har vist sig at være Tilfældet, har jeg efter paany at have taget dette Spørgsmaal under alvorlig Overveielse — og til disse Overveielser hører jo ogsaa for en Minister Overveielse med sine Kolleger — ikke nu villet modsætte mig en saadan Forandring og tiltræder altsaa Forslaget ogsaa med denne Forandring, idet jeg gaar ud fra, at de Udtryk, der findes om Bestemmelsen af Jordens Omfang, ere saadanne, at de virkelig kunne tilstede nogen Lempelse paa forskjellig Vis. Udtrykkene ere noget stærkere, end jeg maatte kunne ønske dem, naar Taleren var om en Redaktion af de enkelte Udtryk, idet det hedder „ganske“ og „undtagelsesvis“, men det kan jo ikke negtes, at naar det først opstilles som det egentlige Formaal for Jorden, at den kan være tilstrækkelig til at skaffe Præsten Underhold til 2 Heste og 4 à 6 Køer, saa maa dette dog komme i væsentlig Betragtning og navnlig overfor det Tilfælde, som man har gjort mig opmærksom paa vil forekomme ikke saa sjældent, at Jorden var udmærket god og stod meget høit, men at desuagtet en Eiendom paa 2 Edr. Hartkorn ikke kunde siges at være fyldestgjørende til det Formaal, hvortil denne Jordlod for Præsten egentlig var bestemt. Endelig maa jeg bemærke, at jeg, hvad jeg ogsaa udtrykkelig udtalte, havde ikke ringe Betænkeligheder ved den Forandring, man havde foretaget med Hensyn til den Paragraf, der handlede om Offeret. Jeg maa oprigtig tilstaa, at jeg havde troet, at man muligvis vilde være kom-